

Вадим Беренфус

магістрант кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування,

Ірина Боришкевич

к.е.н., доцент кафедри менеджменту в інформаційних технологіях,

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника,

м. Івано-Франківськ

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ

Повномасштабне російське вторгнення в Україну у лютому 2022 року призвело до глибокої економічної кризи, яка негативно вплинула на всі сфери бізнесу. Для багатьох компаній, що сфокусовані на вузькому спектрі спеціалізованих сервісів, нова реальність стала критичною загрозою для існування бізнесу як такого [1]. Одним з яскравих прикладів може бути компанія «Неспат», головним сервісом якої є організація транспортування пацієнтів, що приймають участь в клінічних дослідженнях (КД). Окрім загально-логістичних проблем (порушення логістичних маршрутів, зупинка авіасполучення, зростання вартості та дефіцит пального, скорочення і релокація кадрів тощо), постало питання існування галузі клінічних досліджень в Україні взагалі. Галузь КД напряму пов'язана з міжнародним співробітництвом за рахунок фінансування крупними фармацевтичними компаніями. З оглядом на величезну кількість прямих ризиків для безпеки всіх ланок процесів та, в першу чергу, людей, що приймають в них участь, більшість проектів було скасовано, або призупинено.

Все вищезгадане обумовило необхідність термінової розробки та впровадження антикризових управлінських заходів, як єдиного шляху виживання компанії [2].

У відповідь на ризики, що виникли та виклики військового часу, протягом перших тижнів були здійснені наступні дії в рамках стратегії адаптації до нових умов [3]:

1. З метою забезпечення безпеки працівників – надання останнім засобів дистанційної роботи, гнучкого графіку та допомога у релокації у безпечні регіони України чи за кордон.

2. Для забезпечення безпеки водіїв та пацієнтів – розробка альтернативних маршрутів доставки в дослідницькі центри та евакуації із зони ведення бойових дій, залучення додаткових підрядників.

3. Задля підтримання стійкої комунікації всередині компанії, а також з замовниками, лікарями-дослідниками та пацієнтами – організація цілодобового кол-центру із залученням наявних ресурсів.

4. Разом з представниками замовників, державними органами та професійними організаціями налагоджений процес переводу пацієнтів із зони бойових дій в дослідницькі центри, що розташовані у безпечних областях чи за кордоном.

5. Була проведена оптимізація витрат: проведені заходи з оптимізації витрат, щоб мінімізувати вплив економічних проблем та забезпечити фінансову стабільність компанії на горизонті декількох місяців.

6. Розроблені плани дій на випадок надзвичайних ситуацій.

7. Налагоджена співпраця з волонтерським рухом та благодійними фондами для допомоги переміщеним особам та Збройним Силам України.

На наступному кроці, після стабілізації роботи компанії, для забезпечення фінансової стабільності і збереження робочих місць, керівництвом були започатковані нові напрямки: розширення сервісів в умовах ринку, що змінилися, та поступовий вихід на ринок країн Євросоюзу та США [4].

До основних кризових факторів, що вплинули на діяльність логістичних компаній в Україні в 2022-2023 роках, відносяться: порушення логістичних маршрутів, руйнуванням інфраструктури та зміною геополітичної ситуації; зростання вартості та нестача пального, викликане війною; дефіцит кадрів,

викликаний мобілізацією та вимушеним переселенням населення.

Досвід компанії довів, що впровадження своєчасних антикризових управлінських заходів дозволяє успішно працювати навіть в умовах повномасштабного військового вторгнення. Правильно спроектована стратегія та гнучкість у прийнятті рішень дозволяють підприємствам забезпечувати безпеку своїх працівників та клієнтів, зберігати бізнес-процеси та виконувати свої зобов'язання, навіть у найскладніших умовах. Важлива роль команди, яка зможе згуртуватися та змогти мобілізуватися в складних умовах [5].

Все вищезгадане дозволило компанії в значній мірі мінімізувати негативний вплив кризи та надати підтримку тим, хто її потребує. Однак, для повного відновлення діяльності, необхідно продовжувати адаптуватися до нових умов ринку та впроваджувати інноваційні рішення. Важливо, що досвід, здобутий під час повномасштабної війни, може бути корисним для інших компаній в Україні та поза її межами, які стикаються з кризовими ситуаціями.

Література

1. Бендаравічене, Р., Шапошников, К. (Ред.). Антикризове управління: глобальні тенденції та національні особливості. Рига, Латвія: Видавництво "Балтія", 2022. 400 с.
2. Ватченко, Б., Шаранов, Р. Антикризове управління підприємством в умовах війни. *Економічний простір*, 2022. №182, С. 38-43.
3. Спіфанова, І., Болотнов, Д. Місце стратегії в системі антикризового управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2022, №3, С. 335-338.
4. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
5. Орехов, М.О. Виклики для антикризового менеджменту компаній в умовах повоєнного відновлення. *Економіка і організація управління*, 2023, №1(49), С. 115-121.